

τά θαύμασαν ως τώρα και τὰ μελέτησαν μόνον οἱ ξένοι. Σ' αὐτὰ ἀνβασισθοῦν καὶ ἀπὸ αὐτὰ ἀνἀναχωρήσουν οἱ Ρωμιοὶ μουσουργοὶ ἡμποροῦν νὰ φτάσουν στὴν ἀνώτερη παραγωγὴ μιᾶς ἀψηλῆς τέχνης, ποῦ ἐνῶ θὰ κρατᾷ τὸν χαραχτήρα τῆς φυλῆς, θὰ εἶναι καὶ παγκόσμιας ἐπιβολῆς.

Τί ἔκανε τὴν τὸ Ὁδεῖο γιὰ τὸ ἀνώτατο αὐτὸ ἰδανικόν; Τὸ μόνον ποῦ ἔκανε εἶναι ν' ἀφήσῃ ἀνεχτέλεστο τὸ περίφημο κληροδόχημα τοῦ Ἀδέρωφ ποῦ εἶχε τὸν σκοπὸ νὰ ἐνισχύσῃ τοὺς Ρωμιούς μουσουργοὺς στὸ ἔργο τῆς δημιουργίας μιᾶς ἐθνικῆς τέχνης. Γιὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἰδανικοῦ ἔπρεπε τὸ Ὁδεῖο, ποῦ εἶχε ἐκατομμύρια στὴ διάθεσίν του, νὰ εἶχε φροντίσει μὲ ζῆλον, ἰδιαιτέρα δὲ γιὰ τὴν περισυλλογὴ τῶν σκορπισμένων σ' ὅλο τὸν Ἑλληνισμό αὐτῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν ποῦ μέρα μὲ τὴν ἡμέραν, μὲ τὴν ἐπὶ τῆς ξενικῆς μουσικῆς χάνονται καὶ καταστρέφονται. Ἐπρεπε ἀντὶ νὰ εἶχε συγκεντρώσει ὅλες του τὶς ἐνέργειαι εἰς τὸ νὰ παράγῃ θηλυκὲς κλειδοκουμβολιστικὲς μετρίότητες, νὰ εἶχε δώσει μεγάλη σημασίαν στὴν ἀνάπτυξιν τοῦ κλάδου τῶν ἀνωτέρων θεωρητικῶν μαθημάτων(\*) καὶ νὰ προετοιμάζεν ἔτσι τὸ ἔδαφος γιὰ τὴν ὀρυξίν μιᾶς τάξεως ὅπου νὰ σπουδάζεται σοβαρὰ ἡ σύθεσις καὶ ὅπου οἱ Ρωμιοὶ μαθητὲς ἀφοῦ θὰ ἀποκτοῦσαν τέλεια μόρφωσιν, θάβρισκαν κ' ἕνα πολυτιμὸ ἐθνικὸ ὕλικὸ λαϊκῶν τραγουδιῶν ὅπου θὰ ἐπὶ-τιζαν τὴν ψυχὴν τοὺς καὶ θὰ προετοιμάζαν ἔτσι τὴν ρωμαϊκὴν τέχνην γιὰ τὸ μέλλον. Ποῦ ἐβασίστηκεν ὁ ἐθνικός μας ποιητὴς ὁ Σολωμός, γιὰ νὰ χτίσῃ τὸ μεγάλο ποιητικὸν τοῦ μνημεῖο, ἔν ὅχι στὰ δημοτικὰ τραγουδιὰ τῆς πατρίδος του;»

Ἔτσι ὠρίσθη τὴν ἀποστολὴν τοῦ Ὁδείου ἀπέναντι στὸ ἰδανικὸν τῆς ἐθνικῆς μουσικῆς. Στὰ ἴδια δὲ φύλλα τῶν «Καιρῶν» τῆς 23ης καὶ 24ης Νοεμβρίου ποῦ ἀνέφερα, διηλώνοντας γιὰ τὸ Ἑθνικὸν Ὁδεῖο, ἔπρεπε τὸ φαντάζομαι στὸ μέλλον, λέω τὰ ἑξῆς:

«Τὸ Ὁδεῖο, στὸ μέλλον, ἔπρεπε νὰ εἶναι πρῶτιστα ἰδρυμα ἐθνικόν, καὶ λέγοντας αὐτὸ ἐννοῶ ὅτι ἔπρεπε νὰ ἔτρεφε τέτοια ἰδανικά, ὥστε ὅλες οἱ ἐνέργειαι τοῦ νὰ ἐγύριζαν σ' ἕνα σημεῖο, στὸ νὰ προετοιμάζαν δηλαδὴ μιὰν Ἑλληνικὴν μουσικὴν ζωὴν. Καὶ τοῦτο ἡμποροῦσε νὰ τὸ ἐπιτύχῃ κανεὶς πρῶτα μὲ τὸ νὰ ἐγένοντο πρᾶξιμοι στὸ Ὁδεῖο μόνον οἱ

(\*) Τὰ θεωρητικὰ μαθήματα στὸ Ὁδεῖο, στὰ χάλια ποῦ εἶναι, ὕστερὰ ἀπὸ εἰκοσιν ἑτῶν ἐργασία, ἀναλογοῦν μὲ τὰ μαθήματα νηπιγωγείου στὸν κλάδον τῶν γραμμάτων.

ἑλληνικὲς ἰδιοφυεῖς, δεύτερον μὲ τὸ νὰ μελετοῦσε κανεὶς τὶς φυσικὰς κλίσεις τῆς φυλῆς μας σὲ ὀρισμένα εἶδη μουσικῆς, γιὰ νὰ τὶς καλλιεργήσῃ μὲ ζῆλον, καὶ τρίτον μὲ τὴν συγκέντρωσιν στὸ Ὁδεῖο ὅλων τῶν δυνατῶν καὶ γόνιμων Ρωμιῶν μουσικῶν ποῦ εἶναι σκορπισμένοι ἐδῶ κ' ἐκεῖ, κάτω ἀπὸ τὴν διεύθυνσιν δὲ μιᾶς ἑλληνικῆς μουσικῆς προσωπικότητος ἀναγνωρισμένης ἀπὸ ὅλους ὡς ἀνώτερης κ.τ.λ. Βάσιν σταθερὰν κ' ἀναλλοίωτην τῆς μουσικῆς μόρφωσιν θὰ ἦταν βέβαια πάντα ἡ μελέτη καὶ ἡ λατρεῖς τῶν γιγάντων τῆς παγκόσμιας ἐπιβολῆς τέχνης, ἰδιαιτέρα δὲ τῆς ἐποχῆς τοῦ κλασικισμοῦ κ.τ.λ.»

Αὐτὰ κατὰ λέξιν εἶπα στοὺς «Καιροὺς». Φανταστῆτε τώρα τί σχέτη ἔχουν ὅλα αὐτὰ μ' ἐκεῖνα ποῦ λένε πῶς εἶπα, ὅτι δηλαδὴ γυρεύω νὰ βγάλῃ τὸ Ὁδεῖο μεγαλοφυεῖς στὴν ἐθνικὴν μουσικὴν!

\*\*\*

Καὶ μιὰ ἄλλη ψευτιά ποῦ εἶπα γιὰ μένα εἶναι πῶς—λέει—γυρεύω στὸ Ὁδεῖο νὰ φέρω τὴν Ἰταλικὴν μουσικὴν! (ποιὰν ἀπὸ ὅλες;) Εἶναι περιττὸ νὰ πῶ ὅτι ἐγὼ δὲν εἶπα, ὅχι αὐτό, ἀλλ' οὔτε κάτι ποῦ νὰ μοιάζῃ θαμπὰ μ' αὐτὴ τὴν ιδέα, ὅσο δὲ καὶ ἂν πασχίζω νὰ καταλάβω τί θένε νὰ ποῦνε μ' αὐτὸ δὲν τὸ κατορθώνω. Παρακαλῶ λοιπὸν τοὺς π.ο. εἰδικούς ἀπὸ μένα νὰ μοῦ τὸ ἐξηγήσουνε.

Ἐγὼ τί νομίζετε πῶς λέω στὰ ἄρθρα αὐτὰ ποῦ ἀνέφερα; Ἀκούστε:

«Οἱ καθηγητὲς τοῦ Ὁδείου στὸ μέλλον θὰ φροντίσουν νὰ ἐμπνεύσουν στοὺς Ρωμιούς μαθητὲς τὴν ἀγάπην γιὰ καθὲν ἑλληνικόν, θὰ τοῦ δημιουργήσουν δὲ σιγὰ σιγὰ μιὰ μέθοδον διδασκαλίας ποῦ ἐνῶ θὰ δέχεται ὅλων τῶν ξένων σχολῶν τὴν ἐπίδρασιν, δὲν θὰ εἶναι οὔτε Γερμανικὴ, οὔτε Γαλλικὴ, οὔτε Ἰταλικὴ, ἀλλὰ μέθοδος Ἑλληνικὴ προωρισμένη γιὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἀντίληψιν»

Ἄλλ' εἶναι περιττὸ γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα νὰ πῶ περὶ τούτου.

Ἐκεῖνοι ποῦ χωρὶς νὰ μὲ διαβάσουν μ' ἐπολέμησαν μὲ τὸν βάναντο ἐκεῖνον τρόπον, θαρρῶ πῶς τὴν ἔπαθον γιὰ καλὰ, ἀφοῦ βασιστήκανε σὲ ψευτεῖς καὶ σὲ μωρολογήματα ἄλλων ἀνέξιν, ὅπως εἶπα, καὶ νὰ περιφρονηθοῦν ἀκόμα.

\*\*\*

Καὶ ἕνα ἄλλο ἤθελα νὰ πῶ στὸ ἄρθρον μου

αὐτό, ὅτι δηλαδὴ ὁ κ. Γρ. Ξενόπουλος εἶχε τὴν εὐγενῆ ιδέα ν' ἀναδημοσιεύσῃ στὴν ἐφημερίδα α' Ἀθηναίων περικοπὲς μιᾶς μουσικῆς ἐπιστολῆς τοῦ νεαροῦ μαθητῆ κ. Βάρβογλη ποῦ πιστεύω πῶς σπουδάζει μουσικὴν στὸ Παρίσι καὶ ὁ ἡπιὸς ἀφοῦ πρῶτα πρῶτα, φυσικὰ, ἐθεώρησε ἀπαραίτητον νὰ μὲ βρῇ, ἐπαναλαμβάνει μὲ μαθητικὴν ἀκρίβειαν, ὅτι ἀπάνω κάτω εἶπα ἐγὼ στοὺς «Καιροὺς» γιὰ τὸ Ὁδεῖο.

Ὁ κ. Ξενόπουλος τώρα βρίσκει ὡς σοφὰ καὶ δίκαια ὅσα ἔγραψεν ὁ κ. Βάρβογλης, τὰ δικά μου δὲ τὰ ὀνομάζουν ἀδίκους καὶ ἐμπαθεῖς ἐπιθέσεις, ἐνῶ τὸ γράμμα τοῦ κ. Βάρβογλη δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ μιὰ ἡχὴ τῶν ὅσων εἶπα ἐγὼ! Τὸ σημεῖον βολῆς, καθὼς βλέπετε, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ εἶμαι ἐγὼ, καὶ ὅ,τι εἶναι ἄδικο μόνον καὶ μόνον γιὰ τὸ γράμμα ἐγὼ, τὸ ἴδιο ἡμπορεῖ νὰ εἶναι δίκαιον καὶ σοφὸν γιὰ τὸ γράμμα ἑνὸς ἄλλου. Ἔτσι τὸ θέλει ὁ κ. Ξενόπουλος.

Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι ὅτι ἡ κριτικὴ στὴν τέχνην εἶναι πολὺ δύσκολον πρᾶγμα καὶ μάλιστα ἡ μουσικὴ κριτικὴ. Ἄν δὲ εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ μουσικὴ τέχνη καὶ μὲν μ' αὐτὴ ἡ μουσικὴ κριτικὴ ἐρχεται τελευταία στὸν πολιτισμὸν ἐνὸς τόπου, φαντασθῆτε πόσο μακριὰ εἴμαστε ἀπὸ τὴν φάσιν αὐτὴν τοῦ πολιτισμοῦ, ὅταν ἄνθρωποι ἐπαγγελλόμενοι τὸν κριτικὸν τῆς τέχνης δὲν κατορθώσαν ἀκόμα νὰ συμβιβάζουν τὴν διάνοιάν τοὺς οὔτε μὲ τὴν στοιχειώδη λογικὴν.

Γ. ΛΑΜΠΕΛΕΤ

## ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΜΥΘΟΥΣ\*

Μὰς ἐκάλεσε ἐν' ἀπόγεμα καμιά δεκαριὰ στὸ δωμάτιόν του ἕνας φίλος, τελειόφοιτος τῆς Φιλολογίας στὸ Πανεπιστήμιον, γιὰ νὰ μᾶς πῇ κάτι.

Ὅταν σμίξαμε ὅλοι, ὁ φίλος μας ἀνοῖξε ἕνα χειρόγραφο καὶ μᾶς διαβάσκει τοὺς «Παιδαγωγικοὺς Μύθους» τοῦ Γιάννη Περγικαλίτη. Στὸ τέλος τοῦ καθὲς μύθου δὲν μπορούσαμε νὰ κρατήσουμε τὸ θαυμασμό μας γιὰ τὴν ἀπλότητά καὶ τὴν ἀφέλειαν τῶν στίχων, καὶ ὅταν, ἀφοῦ μᾶς διαβάσας κάμποσους, μᾶς πρότεινε νὰ ἐνεργήσουμε γιὰ νὰ τοὺς τυπώσουμε σὲ βιβλίον, βρεθήκαμε ὅλοι σύμφωνοι.

Εἴχαμε πάρει πιά τὴν ἀπόφασιν καὶ ἀλλάξαμε

## ΣΤΟ ΒΟΥΡΚΟ

Τί φωνὴ ποῦ τὴν εἶχε ἡ στριγγλίτσα, λές κ' εἶτανε ἴδια ἡ μάνα της! Κρίμα στὸ πλοῦτος καὶ στὴν ἀρχοντιά τους.

— Φλώρα, Φλώρα...

Φώνηζε ἡ δεσποινίς σκυμμένη ἀπ' τὸ παράθυρον τοῦ τρίτου παρτιμέντου.

— Ποῦσαι μωρὴ Φλώρα;

Λίγο προητέρως εἶτνε καθισμένη στὸ πιάνο ἡ δεσποινίς καὶ χτυποῦσε μὴν ἀγνωστὴ συμφωνία, ποῦ τὴν ἔκανε πιά ἀγνωστὴ τὸ ἄψυχο, τὸ ψεύτικον παιζιμὸ. Ἡ γειτονία καθὲς τόσος βούλωνε ταῦτιά της ἀπ' τὶς φωνὲς μάννας καὶ κόρης· σερροῦνι γονόντουσαν καὶ καθὲς φορὰ, ποῦ βγαίνανε ὅζω, οἱ γειτόνισσες τὶς δείχνανε καὶ λέγανε:

— Κρίμα στὸ βιό. Ἄμ ὅπου τόχει, ζάβαλη, ἀπὸ γεννησιοῦ του...

— Πιάνά καὶ δασκάλες τοῦ κάκου, ἔλεγεν ἄλλη γειτονίσσα. Τῆς δεσποινίδος ἡ γλώσσα πάντα ἴδια θάνα.

Κεῖνη τὴν ἡμέραν ἡ δεσποινίς εἶχε τὰ νεῦρα

της. Πότε στὸ πιάνο ξεθύμινε, πότε στὴ Φλώρα τὴ δουλά τους, κοριτσόπουλον δεκαπέντε χρονῶν. Τόσες φορές τὴν ἀνέβηκε ἀπ' τὸ πλυσταριὸν γιὰ νὰ τὴν βρῇ καὶ πάλι τὴν ξανακώγιζε.

— Φλώρα, Φλώρα, ποῦσαι μωρὴ;

Κι ὅσο δὲν ἀκούγε ἡ Φλώρα, τόσο τὴν πιάνανε τὰ νευρικά της καὶ στρίγγιζε.

Καμμιὰ φορὰ ἡ Φλώρα τὴν ἀκούσε ἀνσκούμωμένη ὅπως εἶτανε, μὲ τὴν ἄσπρη τσεμπέρην στὸ κεφάλι, πρόβαλεν ἀπ' τὴν πόρταν τοῦ πλυσταριοῦ, γιὰ νὰ δώσῃ ἀπάντησιν. Μέσα στὸν καπνὸν τὸν κατὰμαυρον, ποῦ ξορμούσε ἀπ' τὴν στενὴν πορτοῦλα, ἔβγαλε τὸ μικρὸν τῆς κεφαλῆς μὲ τὰ δακρυσμένα, τὰ κοκκινισμένα μαῦρα ματάκια της.

— Ὅριστε, κυρία.

— Νὰ χωρίσης στὰ δύο, Παναγία μου. Τί κά νεις μωρὴ καὶ δὲν ἀκούεις;

— Ἐβγάινω τὰ ροῦχα, κυρία.

— Τσακίτου γρήγορα νὰ μοῦ πᾶς ἕνα γράμμα στὸ κιβώτιον.

Τὸ κακόμοιρον τὸ κορίτσι ἀναγκάστηκε πάλι ν' ἀφήσῃ τὴν μπουγάδα στὴ μέση. Κατέβηκε τὸ ἄσπρο της φουστανάκι, ποῦ τόχε ἀνασηκωμένα, γιὰ νὰ μὴν τὸ λερώσῃ, σκούπισε τὰ μάτια της, ποῦ τρέ-

χανε ἀκατάπικτα πὸ τὸν καπνὸν καὶ πεταχτὴν βρέθηκε μπροστὰ στὴν δεσποινίδα.

— Μούρθε, ἔ;

— Μὰ, κυρία...

— Σκασμός· πάρε τοῦτο τὸ γράμμα καὶ ρίχ' το στὸ γραμματοκιβώτιον. Τῆρα καλὰ, κακομοῖρα μου, μὴν ἀργήσης.

Τὸ κορίτσι, ἀπ' τὸ φόβον τοῦ, πᾶς κουτρούβλια τὶς σκάλες καὶ σὲ μιὰ στιγμὴν βρέθηκε στὸ δρόμον, συλλαβίζοντας τὸ πανώγραμμά:

«Κύριον Παναγιωτῆ Πασκίδη, φοιτητὴ...» ἔ, γιὰ τὸ λεγόμενο.

Τί ἐκδιαντροπία, Παναγία μου—συλλογιζότανε ἡ Φλώρα—τί ξετσιπώσις! νὰ τὸν μπάζῃ στὸ σπῖτι μὲρα μεσημέρι καὶ τὰ μεσάνυχτα!

Τούτες τὶς ντροπὲς δὲν τὶς ξέρανε στὸ χωριὸν της. Μιὰ βρέθηκε νὰ τὶς κἀνῃ, ἀπ' τὸν καιρὸν ποῦ στήθηκε ὁ κόσμος, ἡ Ἀρχὸντος τῆς Παναγιῆς, καὶ τὰ δέξοντα τῆς τὴν κάμανε μπουκιές.

Νὰ μπορούσε νὰ βάλῃ τὴν δεσποινίδα στὸν καλὸ δρόμον, τί χαρὰ! Μὰ ἔλα πάλι ποῦ δὲν ἔπαρνε κουθέντα. Ἡ δεσποινίς οὔτε μάννα γροῖκαε, οὔτε πατέρα· τὸν ἀδερφὸν της φρόδανε, μὰ κείνος δὲν ἤξερε τίποτις. Ἄσε πιά ποῦ καὶ αὐτὸς εἶτανε γυ-

κατόπι κάμποσες κουβέντες γιὰ τὴν ὠφέλεια ποὺ θάφερναν τέτοια βιβλία ἂν τυπωνόντουσαν.

Ἐνεργίσαμε, χτυπήσαμε πόρτες, τρέξαμε, καὶ τελοσπάντων τὸ τυπώσαμε.

Ὅλοι ὅσοι ἔκαναν τὸν κόπο νὰ διαβάσουν τοὺς «Παιδαγωγικοὺς Μύθους», πιστέψω θὰ συμφωνήσουν πὼς εἶναι καὶ μεγάλο γιὰ τὴν Ἐκπαίδευσιν τῆ Δημοτικῆς.

\*\*\*

Εἶναι ἀλήθεια ἀδιαφιλονέκτη πὼς ἡ φιλολογία μας στὰ τελευταῖα χρόνια πῆρε ἀρκετὸ δρόμο καὶ εἶναι πολλοὶ οἱ λογογράφοι μας κ' οἱ ποιητὲς ποὺ ἀξίζουν νὰ στεφανωθοῦν μὲ δάφνη. Ἀλλ' εἶναι ἀλήθεια πάλι πὼς ὅλοι αὐτοὶ οἱ ποιητὲς κ' οἱ λογογράφοι μας ἀφιέρωσαν τὴν ἐργασία τους γιὰ τοὺς ΜΕΓΑΛΟΥΣ.

Γιὰ τοὺς ΜΙΚΡΟΥΣ, γιὰ τὸ ΠΑΔΙ πολλοὶ λόγοι ἀφιέρωσαν τὴν ἐργασία τους. Καὶ γιὰ νὰ πούμε τὴν ἀλήθεια, μόνο ὁ μέγας μας Πάλλης, ὁ με ταφραστὴς τῆς Ἰλιάδας, συλλογίστηκε τὰ παιδιὰ κ' ἔγραψε τὰ ἔμφορα του καὶ καλοδουλεμένα τραγούδια. Πολλὲς φορές διάβασα καὶ στὸ «Νουμά» καὶ σ' ἄλλα περιοδικὰ καὶ σὲ μελέτες πὼς πρέπει νὰ δυναμώσουμε τὸ Δημοτικὸ σχολεῖο, νὰ δώσουμε στὸ παιδί ὁμορφα δηγήματα, εὐκολα ποιηματάκια, μὰ λίγες φορές εἶδα νὰ γίνονται αὐτὰ.

Γι' αὐτὸ νομίζω πὼς εἶναι δικαιολογημένος ὁ ἐνθουσιασμός ἐκείνων ποὺ τίπωσαν τοὺς μύθους τοῦ Περιγαλίτη.

\*\*\*

Ἀφοῦ τυπώθηκε τὸ βιβλίο, εἶδα στίς ἐφημερίδες νὰ γράφουν γι' αὐτὸ καὶ—ἂν δὲν κατάλαβα καλά—νὰ μὴ μποροῦν νὰ νιώσουν τὸ σκοπὸ αὐτοῦ τοῦ βιβλίου.

Ἐνας λ. χ. ἔγραψε πὼς ἀντὶς οἱ μῦθοι τοῦ Αἰσώπου νὰ ἀπλοποιήθουν—ἀφοῦ προορίζονται γιὰ παιδιὰ—ἐκφράζονται μὲ περισσότερα λόγια, ἐνῶ, λέει, τῷ Αἰσώπου οἱ μῦθοι εἶναι ἅπλοι καὶ δὲν ἔχουν περιττὰ λόγια.

Κ' ἔφερνε παραδειγμα τὸν πρῶτο μῦθον τῶν «Παιδαγωγικῶν Μύθων».

Ὁ πρῶτος μῦθος εἶναι ὁ μῦθος τοῦ Αἰσώπου «Παῖς καὶ κοχλίας». Καὶ ἔγραψε ὁ κριτικὸς: «Τὸ ἀρχαῖον κείμενον εἶναι ἀπλούστερον, ὅταν λέγῃ:

ναϊκάς ὅσο δὲν παίρνει. Ἀλλ' ὁ δουλειὰ δὲν εἶχε ξεκοκκάλλει τοὺς παραδίδες τοῦ γέροντος καὶ κυνῆγας τίς γυναῖκες. Σάματις καὶ στὴ Φλώρα δὲν εἶχε κανὼμένα τὰ γλυκὰ μάτια; Μὰ ἡ Φλώρα δὲν εἶταν' ἀπὸ κείνες.

— Σὲ μένα μὴν τὸ ξαναπῇς αὐτό, κύριε Νίκο. Ἄστε με στὴ φτώχεια μου.

Ἔτσι τοῦπε, καὶ ἀπ' ἐπὶ τὸς οὐρανὸς κύριος Νίκος δὲν τὴν ξαναπῆρε. Μονάχα μιὰ μέρα. Ἐπλενε καὶ τότες καὶ ἀνέβηκε στὴν ταράτσα ν' ἀπλώσῃ τὰ ρούχα. Καθὼς φυσοῦσε βοριάδακι εἶχανε γίνῃ σὰ φωτιά τὰ μπράτσα τῆς κ' οἱ γάμπες τῆς. Τὸ πρόσωπό τῆς εἶταν' ἀναμμένο. Εἶχε σηκωθῇ στὰ νύχια γιὰ νὰ κρεμάσῃ μὲ νυχτικὰ τῆς κυρίας καὶ τραγουδοῦσε σιγαλά:

Κάτου στὸ γιολὸ  
Κάτου στὸ περιγιάλι

.....

Κι ἀνεφάνηκε  
τὸ ποδοστράγαλό τῆς

Τῶν οἰκῶν ὁμῶν ἐμπιπραμένων ὁμοῖς ἔδετε, ἐνῶ ἀπεναντίας ἡ μεταφράση λέει:

Μωρὰ μου παλληκάρια

τὰ σπῖτια σας ἐπιάσανε στὰ κάρβουνα φωτιά

καὶ οἷς τρογοῦδι ἀρχίζετε, σὰ νῆστε στὰ χορτάρια ;»

Φαίνεται ὅτι ὁ κριτικὸς ποῦγ' αὖτε αὐτὰ ξέρε καλὰ τ' ἀρχαῖα ἑλληνικά. Καὶ φαίνεται ἀκόμα πὼς νομίζει ὅτι τὰ μικρὰ παιδάκια ποὺ πᾶν στὸ Δημοτικὸ θὰ ξέρουν καὶ αὐτὰ τ' ἀρχαῖα ἑλληνικά. Ἀλλ' ὅμως δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ καταλάβῃ τί θέλει νὰ πῇ ὁ κριτικὸς ὅταν λέγῃ ὅτι τὸ ἀρχαῖον κείμενον εἶναι ἀπλούστερον ἀπὸ τὴν μετάφραση.

Τὸ ἀρχαῖον κείμενον βέβαια εἶναι ἀπλούστερον, ἀλλὰ γιὰ τὸ παιδί ποὺ θὰ ζοῦσε τὸν καιρὸ ποὺ ζοῦσε ὁ Σωκράτης καὶ ὅχι γιὰ τὸ παιδί τὸ σημερινόν. Γιὰ τὸ σημερινόν παιδί τὸ αὐτὸν οἰκῶν ὁμῶν ἐμπιπραμένων δὲν εἶναι οὔτε ἀπλό, οὔτε ἄλλο τίποτα, παρὰ κάτι φωνητικὸ ἥχοι μιᾶς γλώσσας ξένης σ' αὐτό.

Ἄλλος κριτικὸς—ἀπ' αὐτοῦς ποὺ δὲ βρίσκουν τίποτα καλὸ σ' αὐτὸν τὸν τόπο κρίνοντας τοὺς «Παιδαγωγικοὺς Μύθους» ἐράδισσε ἕνα σωρὸ φιλοσοφικὰς θεωρίαις καὶ καταστάλαξε στὸ ὅτι οἱ μῦθοι δὲν κάνουν τίποτε στὰ παιδιὰ. Ὁ ἴδιος κριτικὸς σ' ἄλλη ἐποχὴ μπορεῖ νὰ γράψῃ τ' ἀντίθετα. Γι' αὐτὸ δὲν ἀξίζει νὰ πῇ κανεὶς περισσότερα.

\*\*\*

Τελειώνοντας, νομίζω πὼς πρέπει νὰ πῶ αὐτὰ τὰ λίγα λόγια:

Ὅσοι ἀναλάβαμε νὰ τυπώσουμε τὸ βιβλίο αὐτὸ βέβαια δὲν ἔχουμε τὴν ἰδέαν πὼς εἶναι τέλει στὸ εἶδος του. Εἶναι ὅμως βιβλίο ποὺ μπορεῖ νὰ χρητινῇ στὰ σχολεῖα μας κάμποσα χρόνια γιὰτὶ εἶναι γραμμένον ἀπλά, μὲ στίχους ὁμορφους δημοτικούς, μὲ συνειδήση.

Ἐγὼ τουλάχιστον ἔχω τὴν ἰδέαν πὼς στὸ χέτιο τῆς Δημοτικῆς γλώσσας καὶ ἐκπαίδεψης ὁ Γιάκινος Περιγαλίτης ἔβαλε ἕνα γερὸ θεμέλιο. Ἀς ἐρθοῦν ἄλλοι ν' ἀποτελειώσουν τὸ χέτιο.

Ἀθήνα.

ΘΑΝΟΣ ΤΡΥΓΟΝΙΔΗΣ

## ΤΑ ΣΑΒΑΤΟΒΡΑΔΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ,

Τὸ προτελευταῖον Σαβατόβραδον τὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμά» γιομάτο· ὁ Ρήγας Γκόλφης μᾶς ἀπάγγειλε διάφορα ἀνέκδοτα τραγούδια του, ποὺ τὰ περισσότερα ἀπ' αὐτὰ θὰ δημοσιευτοῦν στὸ «Νουμά» κ' ἔτσι κάθε παίνεμα γίνεται περιττό, ἀφοῦ θὰ μπορέσουν οἱ ἀναγνώστες μας μοναχοὶ τους νὰν τὰ κρίνουν καὶ νὰν τὰ ἐχτιμήσουν.

Τὸ τελευταῖον Σαβατόβραδον, (6 τοῦ Φλεβάρη), ποὺ μᾶς ζωντάνεψε στὴ θύμωσιν τὰ παλιά, τὰ ξεχαστὰ Σαβατόβραδα τοῦ «Νουμά», ὁ φίλος κ. Ν. Ποριώτης μᾶς κράτησε τρεῖς ἀλάκαιρες ὥρες γητεμένους, μιλώντας μας γιὰ τὴν ἀδράνεια τοῦ στόλου μας στὰ 97.

Μὰ ἀξίζει νὰν τὴν δηγηθῶμε κάπως πρὸς πλῆξιν τὴν ἐξοχὴ αὐτὴ βραδιά. Ἀπὸ τοὺς παλιούς εἶχαν ἔρθει οἱ Γ. Ἀδάξος, Σπύρος Ἀναστασιάδης, Ν. Ποριώτης, Ρήγας Γκόλφης, καὶ Θ. Σάκκης, καὶ ἀπὸ τοὺς νέους δύο τρεῖς καὶ ὁ ταχτικώτατος κ. Βατάλας, ὁ Νούντιος τῆς Ἀλεξανδρειανῆς «Νέας Ζωῆς». Ἀρχίνης ἡ κουβέντα, φιλικὴ κουβέντα μὲ χωρατὰ καὶ μὲ ἀνέκδοτα διάφορα καὶ σιγὰ σιγὰ πέσαμε στὸν πόλεμον τοῦ 97. Ὁ Ποριώτης, ποὺ εἶταν τότε ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ καὶ ἰδιαιτέρως γραμματικὸς στοὺς δύο ναύαρχους, Σαχτούρη καὶ Στκαμτέλλο, πῆρε τὸ λόγο καὶ ἀρχίνης νὰ μᾶς ξιστοράει μὲ τὸ νὶ καὶ μὲ τὸ σίγμα, μὲ καθεκαστὰ περιεργότατα καὶ μὲ ἀνέκδοτα χαρακτηριστικά, τὴ δόξα (!) τοῦ στόλου μας, ποὺ ἂν ἤθελε γραφτοῦν ὅσα μᾶς εἶπε, πολλὰ σκοτεινὰ σημάδια τῆς περιφημῆς ἐκείνης ἐποχῆς θὰ φωτιζόντουσαν.

Μιὰ ὥρα, τὸ πολὺ μιᾶμιση, καθόμαστε κάθε Σαβατόβραδον στὸ γραφεῖον—καὶ ὅμως τὸ περασμένον Σαβατόβραδον κυλήσανε τρεῖς ἀλάκαιρες ὥρες, χωρὶς καθόλου νὰν τὸ νιώσουμε.

ΕΝΑΣ ΠΑΛΙΟΣ

### Βγαίνουνε σὲ λίγον

ΜΑΝΘΑΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

Ἔργο 4. Κομμάτια πιάνου. Πρώτη σειρά (Νυχτικόν, Πατινάδα) σ' ἕναν τόμον φράγκα 4.

Ἔργο 3. Ἀπὸ χῶρες καὶ χωριά Τραγούδια γιὰ μιὰ φωνὴ μὲ πιάνο [γιὰ ἀψυλὴ φωνή] Πρώτη σειρά (Πατινάδα, ἡ ἥλιος λάμπει πάλι, οἱ γειτόνοι μὴ μᾶς δοῦνε) σ' ἕναν τόμον φράγκα 5.

[Γιὰ μεσαικία φωνή] Δεύτερη σειρά (ἀγαπιόνταν, ἡ Μπαγιαντέρα, οἱ δύο διαλαλητὰδες) σ' ἕναν τόμον φράγκα 5.

Ὅλα μαζί φράγκα 12.

καὶ σὲ λιγάκι ἡ ταράτσα ἐμοῖζε σὰν καρὰβι μὲ φόρτα τὰ πανιά. Τ' ἀεράκι φούσκωνε τίς νυχτικὰς, φούσκωνε τὰ σεντόνια, φούσκωνε τὰ κλύφια, κ' ἔλεγε, πὼς τὴν θάρμενισ' ἡ ταράτσα. Κι ἀνάμεσα στὰ κάτασπρα πανιά, πανώρια καπετάνισα ἡ μελαχροινούλα Φλώρα. Σὰν ἄγγελος πτερὰ κινούσε τὰ χέρι τῆς στὸ βιαστικὸ ἀπλωμα. Τὰεράκι παιγνιδάριο τῆς φούσκωνε τὰεπρον μισοφοράκι κ' ἡ Φλώρα τραγουδα :

Τὸ μῆλον ποῦναι στὴ μιλιά  
τὸ παραγινόμενον  
ἂ δὲν τὸ κόπηκε σέπεται...

Μὰ ἡ μιλιά τῆς κόπηκε καὶ στάθηκε σὰν ἀπολιθωμένη, μὲ τὰ χέρια σηκωμένα στὸ σκονί. Ἀφογκράστηκε· κάποιος ἀνέβαινε βιαστικὰ τὴ σκάλα τῆς ταράτσας καὶ κατάλαβε ἀπ' τὸ τκοῦνι, ποὺ χτυποῦσε ὀρμητικὰ τὰ σκαλοπάτια, πὼς ἐρχόταν' ἡ δεσποινίδα.

— Τί νὰ τρέχῃ πάλι—ἔβαλε μὲ τὸ νοῦ τῆς ἡ Φλώρα.—Νεῦρα ποὺ δὲ φάνηκε ὁ λεγάμενος.

Σὲ μιὰ στιγμή ἡ δεσποινίδα βρέθηκε μπροστὰ τῆς. Τὰ κομμένα μάτια τῆς πετάγανε φωτιές, τὸ

κ' ἔλαμψ' ὁ γιολὸς  
κ' ἔλαμψ' ὁ κόσμος ὅλος...

Ἐξοῦ ἐπαψε τὸ τραγοῦδι τῆς φάνηκε πὼς ἄκουσε κάπου σὰν ἀγκομαχητό. Κάποιος ἀνθρώπος ἀγωνίζετο καὶ ἀνάσινε γλῆγορα, βελθεῖ. Γύρισε τότες φοβισμένη, καί, καὶ στὸ πορτέλλο ποῦβγαίνει ἡ σκάλα τῆς ταράτσας, εἶδε τὸ κεφάλι τοῦ κύρ Νίκου νὰ χάσκη πάνου τῆς. Μάτια γουρλωμένα, στόμ' ἀνοιχτό, τὰ μαλλιά κολλημένα πάνου στὸ ἰδρωμένον μέτωπο. Τὴν κοίταζε μὲ τὰ ὅλα του, σὰ νᾶθελε νὰν τὴ ρουφήξῃ. Πὼς εἶτανε ! Τρομάρα. Κεὶ σὰν τὴν εἶδε νὰ γυρίξῃ, χάρθηκε. Ἡ Φλώρα δὲν πίστεψε καλά καλὰ πὼς εἶταν' αὐτός, μ' ἀπὸ τότες ὁ κύρ Νίκος δὲ γύρισε μάτι νὰν τὴ δῇ.

\*\*\*

Ὡστόσο ἡ Φλώρα ἔφτασε στὸ κιώτιο κ' ἐρριξε μέσα τὸ γράμμα. Μετὰ γύρισε βιαστικὰ στὸ πλυσταριὸ καὶ ἔβγαλε χέρι-χέρι τὰ ρούχα, γιὰ νὰ τ' ἀπλώσῃ. Ἐπειτα ἀνέβηκε στὴν ταράτσα, σκούπισε τὰ σκονιὰ καὶ ἀρχίνης τ' ἀπλωμα.

Τὰ ρούχα μοσχοβολούσαν ἀπ' τὴν μπουγάδα,

## Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Πολύ πιτυχημένο το κοντσέρτο της α' Αθηναϊκής Μαντολινάδας που δόθηκε την περασμένη Κεριακή στο Βασιλικό θέατρο. Όλα τα κομμάτια που υπήρχονταν το πρόγραμμα (Σουπρέ, Τομάς, Τσαϊκόφσκι, Μαρουτσέλλι, Ακτον, Καλομοίρη, Μπράμς και Σαβίνο) παιχτήκανε με αρκετή τέχνη.

— Άπ' όλα χειροκροτήθηκαν πιο πολύ τα θυμαστά τραγουδάκια του Μανώλη Καλομοίρη, πάνου σε στίχους του 'Αλεξ. Πάλλη, «Μισορώτισσα» και «Μολιδιατίσσα», που τα τραγούδησε με χάρη η δεσποινίδα Γεννάδη.

— Γιατί όμως να λείπουμε και ρωμαϊκά κομμάτια, σαν τον «Κρητικό χορό» π. χ. του Λάβδα;

— Η κοιτική μελέτη του κ. Κ. Χατζόπουλου για τον κ. Κ. Παλαμά, με τον τίτλο «Μιά απάντησή», θάρρη-σαι από το φύλλο της άλλης Κεριακής.

— Μια και κηρύξαμε το «Νουμά» λεύτερο βήμα δεν μπορούσαμε να μη δεχτούμε και το άρθρο του κ. Γ. Λαμπλέτ, διαφορώντας ολοσέλιου αν ο κύριος αυτός, όταν άρχινησε, με το άρθρο του Συναδινού, ή συζητήσε στο «Νουμά» για το 'Ωδείο, διαδεδο πως ο Συναδινός κι ο «Νουμάς» πλερωθήκανε από τον κ. Νάζο!

## ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Μ. Ζωγ. στ' 'Ανάπλι. Πολύ καλό και θα δημοσιευτεί.—κ. Ν. Ζαχ. Στο Λίβερπουλ. Δεν το ξέρουμε. 'Ωστόσο σύστησε το γράμμα σου στο γραφείο μας.—κ. Μ. Δαν. Θα δημοσιευτούν ύστερ' από ένα δυό φύλλα. Πολύ δημοφ.

## ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

## "Εντοκοι καταθέσεις

## Καταθέσεις εις τραπεζικά γραμμάτια

Τροποποιηθείσης της κλίμακος των τόκων των εις τραπεζικά γραμμάτια νέων εντόκων καταθέσεων εν όψει η επί προθεσμια. δηλοποιείται, ότι από 15 'Απριλίου 1909 η 'Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δέχεται παρά τε τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι και τοῖς Ὑποκαταστήμασιν αὐτῆς καταθέσεις εις τραπεζικά γραμμάτια ἀποδοτέας ἐν ὧσιν ἡ ἐν ὁρισμένη προθεσμία ἐπὶ τόκῳ.

1 1/2 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ τὰς ἐν ὧσιν ὁρίσθησιν καταθέσεις μέχρι ποσῶν ὑπὸ 10.000, πέραν δὲ τοῦ ποσού τούτου τοῦ τόκου ὁριζομένου εἰς 1 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος μέχρι 50.000 δραχμῶν πέραν δὲ τοῦ ποσού τούτου εἰς 1 1/2 τοῖς 0/0. Αἱ καταθέσεις αὗται γίνονται δεκταὶ καὶ εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμὸν παραδιδόμενον τῷ καταθέτῃ βιβλιαρίου λογαριασμοῦ καὶ βιβλιαρίου ἐπιτογῶν.

2 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ 25 μῆνας τουλάχιστον.

2 1/2 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἐν ἔτος τουλάχιστον.

3 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ δύο ἔτη τουλάχιστον.

3 1/2 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ τέσσαρα ἔτη τουλάχιστον.

4 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας

πρόσωπό της εἶχαν ἀνταρτικισμένο, ἀγριεμένο καὶ σὲ κάθε τρίχα τοῦ χονδίου μαζεμένη σὲ σγουμποουλάρια ἢ μπούντρα καὶ τὸ κοκκινάδι. Τέλειο; ἀγριάνθρωπος μ' ἓνα κεφάλι τόσο εἰ, παραγεμισμένο μὲ ξινόμαλλα καὶ μπομπύρια. Κάρφωσε τὰ χέρια στὴ μέση της καὶ κυτᾶζοντας καταματα τὴ Φλώρα:

— Μωρή—οὐρλιάζε—τί σ' ἔχουμε στὸ σπίτι μας; Για νὰ μᾶς τὸ βουλιάξεις;

— Μὰ γιατί, κυρία; Τί σὰς ἔκανα;

— Τί μοῦκανες; Ἐχει καὶ μούτρα καὶ μιλάει! Τ' εἶν' αὐτὸ μωρὴ βουβάλα;

Ἡ δεσποινίδα κρατοῦσε ἓνα μαντηλάκι, ποὺ κατὰ πὺς φαίνεται, εἶχε πέσει τῆς Φλώρας τὴν ὥρα ποὺ ἀνέβαζε στὴν ταράτσα ὅλο κεῖνο τὸ ρουχαλάκι. Τὸ μαντηλάκι βρεμένο εἶχε μαζέψῃ χῶμα· εἶχανε τέλεια λασπωμένο.

— Νὰ μωρή, εἶπε,

κι ἀπλώνοντας τὸ χέρι μ' ὀρμή, μ' ἀληθινὴ λύσσα, κόλλησε τὸ μαντήλι στὸ πρόσωπο τῆς Φλώρας,

— γαϊδάρα, ἀλήθεια κι ἀπαλήθεια.

Ἡ Φλώρα πόνεσε. Τὸ χέρι τῆς δεσποινίδας εἶχανε δυναμωμένο, καθὼς φαίνεται ἀπ' τὸ πιάνο καὶ τὴ χτύπησε βαρειά.

Τὰ μάτια τοῦ κοριτσιοῦ βουρκώσανε καὶ τρα-

## ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

## ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

## ΔΡΑΧΜΑΙ 1,000,000 ΚΕΡΑΗ

Καθ' ἐκάστην κλήρωσιν ἐκδίδονται 100,000 γραμματικά ἀξίως . . . 400,000 παρέχοντα κέρδη εἰς 2,290 γραμματικά ἀξίως δραχ. 200,000. Διὰ τὴν κλήρωσιν τῆς 28 Φεβρουαρίου 1910 ἐξεδόθησαν ὑπ' αὔξοντα ἀριθμ. 1 25,000 ΑΚΕΡΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς ἀκέραιον τὸ κέρδος τιμώμενα ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΔΡΑΧΜΩΝ καὶ ὑπ' αὔξοντα 25,001, 100,000. ΤΕΤΑΡΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΟΥ τιμώμενα ΜΙΑΣ ΔΡΑΧΜΗΣ καὶ παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς τὸ τέταρτον τοῦ κέρδους.

## Κέρδη ἐκάστης κληρώσεως

|      |     |        |         |
|------|-----|--------|---------|
| 1    | εἰς | 80,000 | 80,000  |
| 1    | εἰς | 20,000 | 20,000  |
| 2    | ἀπὸ | 2,500  | 5,000   |
| 6    | ἀπὸ | 1,000  | 6,000   |
| 18   | ἀπὸ | 400    | 6,000   |
| 28   | ἀπὸ | 200    | 5,000   |
| 1930 | ἀπὸ | 40     | 78,000  |
| 2000 |     |        | 200,000 |

Ἡ πρώτη κλήρωσις γενήσεται τῇ 28 Φεβρουαρίου (13 Μαρτίου), 1910, ἡ δευτέρα τῇ 25 'Απριλίου (3 Μαΐου) 1910, ἡ τρίτη τῇ 27 'Ιουνίου (10 'Ιουλίου) 1910, ἡ τετάρτη τῇ 31 8)δρίου 1910 καὶ ἡ πέμπτη τῇ 31 Δ)δρίου 1910 (31 'Ιανουαρίου 1911).

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΛΑΧΕΙΟΥ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ, Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν, εἰς Ἀθήνας.

Ὁ διευθύνων τμηματάρχης

Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ

μετὰ πέντε ἔτη τουλάχιστον ὡς καὶ διὰ τὰς πέραν τῶν πέντε ἐτῶν ἢ τὰς διαρκεῖς

## Καταθέσεις εις χρυσόν

Δέχεται ἐπὶ ἐντόκου καταθέσεις εἰς χρυσόν, ἥτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας Ἀγγλίας, ἀποδοτέας ἐν ὁρισμένη προθεσμίᾳ ἢ διαρκεῖς ἐπὶ τόκῳ.

1 1/2 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ καταθέσεις 6 μηνῶν τουλάχισ. 2 0/0 » » » » » 1 ἔτους » 2 1/2 » » » » » 2 ἐτῶν » 3 0/0 » » » » » 4 » » 4 0/0 » » » » » 5 » »

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαὶ ἢ ἀνώνυμοι.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι ὁμολογίων πληρώνονται παρὰ τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσιν τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις.

## ΣΤΟΥ "ΝΟΥΜΑ",

τὸ γραφεῖο, δρόμος Ζήνωνος 2, τουλοῦνται ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τὸ ἓνα καὶ 1,25 φρ. χρ. γιὰ τὸ ἐξωτερικὸν τάκολουθα βιβλία:

Τοῦ ΨΥΧΑΡΗ «Τὸνειρο τοῦ Γιαννίρη» δρ. 1.—τοῦ ΠΑΛΛΗ «Ἡλιος καὶ Φεγγάρι» δρ. 1.—τοῦ ΦΩΤΙΑΔΗ «Τὸ γλωσσικὸν μᾶς ζήτημα καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ μᾶς ἀναγέννησις» δρ. 1.—τοῦ ΕΦΤΑΔΙΩΤΗ «Ἱστορία τῆς Ρωμιοσύνης» δρ. 1, «Μεζώχτρα καὶ Βρουκόλακας» δρ. 1, «Παλιοὶ σκοποὶ» δρ. 2.—τοῦ ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ «Τὸ Ἀνεχτίμητον, ἡ «Μελέγχρα» καὶ «Οἱ Πετρογάρηδες» δρ. 1.—τοῦ ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ «Τὰ ἱαλικά καὶ τὰ (Κά-νοῦργια» δρ. 1 καὶ «Οἱ λοξοὶ στρατοκόποι» δρ. 2.—τοῦ Γ.

δύχτηκε πίσω, βασιτώντας μετὰ τὰ χερσὶ καὶ τὸ χτυπημένο της πρόσωπο.

Σταυτικά της χτυπούσανε χιλιάδες καμπάνες, τὰ μάτια της πιτοῦσαν σπίθες καὶ τὸ παράπονο τῆς ἐπνιγε τὴ φωνὴν στὸ λαϊμό. Κι ἀνέσσεα σ' ὅλην αὐτὴ τὴν ἀντάρα τοῦ κεφαλιοῦ της ἀκουγε τὰ στριγγλίσματα τῆς δεσποινίδας ποὺ τὴ βλαττημοῦσε καὶ τὴν ἐβρίζε. Καὶ τύγκαιρα θυμότανε τὴ χαρούμενη ζωὴ ποὺ περνοῦσε στὸ χωριὸ της, ποὺ εἶχανε κυρὰ στὸ φτωχικὸ της Δούλευε καὶ τότες, μὰ κανένας ἀπ' σκλάβας, κανένας δὲν τὴ χτύπησε ποτές, κανένας δὲν τῆς κακομίλησε. Μὰ εἶχανε σωστοὶ ἀρχόντοι στὸ χωριὸ τους, νοικοκυραῖοι ἀτράνταχοι, μὰ εὐγενικοὶ. Τέτοιαι περνοῦσαν σὰν ἀτραπὴ στὸ ζαλισμένο κεφαλάκι τῆς Φλώρας, ὥς ποῦνοιωσε νὰ τρέχῃ ἀπ' τὴ μύτη της αἷμα ζεστό. Τότες δὲ βέσταξε πιά. Μετὰ τὰ ματωμένα της χέρια σκούπισε βιαστικά τὰ μάτια της καὶ χούμψεν ἀπάνου στὴ δεσποινίδα. Τὴν ἀρπαξε μετὰ τὸ δεξιὸν ἀπ' τὸ λαϊμό, τὴν κόλλησε στὸν τοῖχο καὶ

— Παλιοδρόμα, τῆς εἶπε, σὲ πνίγω.

— Μή, κα...κούρ-γα.

— Γιὰ σκλάβας σου, μωρή, μετὰ πέρσες, γιὰ

ΑΒΑΖΟΥ «Ἡ ματιά» δρ. 1.—τοῦ Α.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ «Ζωντανὸ καὶ πεθαμμένο» δρ. 1, «Ὁ Ἀσώτος» δρ. 1 καὶ «Ὁ Μέν» Ἀλέξανδρος δρ. 1.—τοῦ Μ.ΦΙΛΗΝΤΑ «Γραμματικὴ τῆς Ρωμαϊκῆς γλώσσας» δρ. 3 καὶ Ἀπὸ τοῦς θρύλους τῶν αἰώνων» δρ. 1.—τοῦ ΓΙΑΝΝΗ ΠΕΡΓΙΑΔΗ «Τὰ Ὁραία» Α' Τραγούδια τῆς ἀκροατικῆς δρ. 2, Β' Τελλὰ τραγούδια δρ. 2.—τῆς κ. ΑΛΕΞΑΝΤΡΑΣ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ «Ὁ ἀνθρώπινος μηχανισμὸς» χρυσουδεμένος δρ. 1 1/2 καὶ φρ. χρ. 2 γιὰ τὸ ἐξωτερικόν.—τοῦ ΙΔΑ «Μαρτύρων καὶ ἡρώων αἷμα» δρ. 2.—τοῦ ΔΟΙΓΟΥ «Δάσκη καὶ Χλόη» (μετάφρ. Βουτιερῆς) δρ. 1.—τοῦ ΕΥΡΙΠΙΔΗ «Ἡ Μήδεια» (μετάφρ. Περικλίου) δρ. 1.—τοῦ ΣΟΦΟΚΛΗ «Ὁ Αἴας» (μετάφρ. Ζήσιμου Σίδερη) δρ. 1.—τοῦ Γ. ΜΑΡΚΕΤΗ «Πλουτολογία» δρ. 1, «Τὸ δασμολογικὸ ζήτημα στὴν Ἀγγλίαν» λεπτὸ 50.—τῆς κ. ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ «Ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦ Σελονίου» δρ. 1.—τοῦ Γ. ΣΚΛΗΡΟΥ «Τὸ κοινωνικὸν μᾶς ζήτημα» λεπτὰ 50.—τοῦ ΠΑΛΑΙΟΥ ΒΟΥΤΙΕΡΙΑ «Ὁ Προσκυνητής» δρ. 1.—τοῦ ΣΚΛΗΡΟΥ «Ἡ Μεγάλη Αἰώρα» δρ. 2 καὶ τὰ «Juvenilia» δρ. 1.—τοῦ ΜΑΥΡΟΥΔΗ «Μικρὰ τραγούδια».—τοῦ ΝΙΚΟΥ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΥ «Τὰ ἀγριοπούδα» δρ. 1.—ΕΛΙΣΣΑΙΟΥ ΓΙΑΝΝΙΝΗ «Γλῶττα καὶ Ζωή» δρ. 2.—ΒΑΡΑΕΝΤΗ «Ὁδὲ καὶ Ζωή» δρ. 1 καὶ «Ἀγροὶ καὶ Λεῖλας» δρ. 1.—ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ «Ἀλγίαι καὶ Ψεμα» δρ. 1 καὶ «Μερία Πενταγλώσττα» (δοῦμα) δρ. 1.—ΚΩΣΤΑ Γ. ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗ «Μοσκιές» δρ. 1.—ΓΙΑΝΝΗ Κ. ΣΤΕΦΑΝΗ «Μπομπούκια» δρ. 1.—ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΚΑΡΕΣΚΟΥ «Βλάχικα τραγούδια» δρ. 2.—ΜΑΝΩΛΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ 3 μπαλάντες γιὰ πιάνο 1 δραχμὴ ἢ μισή.—ΡΗΓΑ ΓΚΟΛΦΗ «Τὰ τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη» δρ. 2.—Ζ. ΦΥΓΙΑΝ «Δίχως ἀκροατικὴν» δρ. 1, «Χτισμένο στὸν ἄντρο» δρ. 1, καὶ «Νίτσα» δρ. 1.—Μ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑΔΗ «Ξενή-λασία ἢ Ἰσοτέλεια» τόμ. 2, δρ. 5.

σκύλα σου καὶ μετὰ χτυπᾶς, ντροπισμένη;

Ἡ δεσποινίδα πνιγότανε, μὰ δὲν μπορούσε καὶ νὰ φωνάξῃ. Μόνο τὰ γουρλωμένα μάτια της φοβερίζανε ἀκόμα τὴ Φλώρα.

Ἡ Φλώρα τῆς εἴωσεν ἓνα τίναγμα γερὸ μετὰ τὸ γερὸ της χέρι καὶ τὴν ἀφῆσε κολλημένη στὸν τοῖχο. Μετὰ κτεβήκε δυό-δυό τὰ σκελιὰ καὶ μετὰ ματωμένο πρόσωπο, μετὰ ματωμένα χέρια βρέθηκε στὴν ξωπόρτα.

— Πιάστε τη, πιάστε τη, φώναζ' ἡ δεσποινίδα ἀπὸ τὴν ταράτσα.

Τὴν ὥρα κείνη ἔμπαινε κι ὁ κύρ Νίκος, μὰ καθὼς εἶδε ἀγριεμένη τὴ Φλώρα παραμέρισε, ἀφίνοντας τῆς ἐλεύθερη τὴν πόρτα.

— Ποῦ τρέχεις, Φλώρα—τὴ ρώτησε—ποῦ πᾶς εἶσαι;

Ἡ Φλώρα δὲ στάθηκε καθόλου, μὰ βγαίνοντας τοῦδωσε τούτη τὴν ἀπόκριση:

— Πᾶω, μωρέ, στὸ χωριὸ μου, πᾶω στοὺς ἀνθρώπους.

Ἀθήνα, Ὀκτώβρης 1909.

Γ. ΕΛΕΓΘΕΡΟΥΛΑΚΗΣ